

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.177

(Prot. Nr.69, 9.§)

2007.gada 18.decembrī

Par tirgus dalībnieku apvienošanos

Lieta Nr.2198/07/10/20

Par SIA „Cemex” un SIA „Sauleskalna Karjers” apvienošanos

Konkurences padome 2007.gada 7.septembrī saņēma SIA „Cemex” (turpmāk – Cemex) un SIA „Sauleskalna Karjers” (turpmāk – Sauleskalna Karjers) ziņojumu par apvienošanos (turpmāk – Ziņojums), kurā Ziņojuma iesniedzēji informē, ka apvienošanās rezultātā Cemex iegūs izšķirošu ietekmi Sauleskalna Karjers.

Ziņojuma noformēšanā nebija pilnībā izpildītas Ministru kabineta 26.10.2004. noteikumu Nr.897 "Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos" prasības, par ko Konkurences padome informēja Ziņojuma iesniedzēju pilnvaroto pārstāvi (20.09.2007. vēstule Nr.2293).

Trūkumi Ziņojumā tika novērsti 2007.gada 3.oktobrī.

Saskaņā ar Konkurences likuma 16.panta pirmo daļu par pilnīga Ziņojuma saņemšanas datumu uzskatāms 2007.gada 3.oktobris, par ko Konkurences padome informēja Ziņojuma iesniedzēju pilnvaroto pārstāvi (09.10.2007. vēstule Nr.2446).

Cemex ir Latvijas Republikā reģistrētā sabiedrība ar ierobežotu atbildību (Reģ.Nr.40003386821, juridiskā adrese – Podraga iela 2, Rīga, LV-1007). Sauleskalna Karjers ir Latvijas Republikā reģistrētā sabiedrība ar ierobežotu

atbildību (Reģ.Nr.40003901561, juridiskā adrese – Kārļa Ulmaņa gatve 3, Rīga, LV-1004).

Izvērtējot Ziņojumā sniegto, papildus iegūto un publiski pieejamo informāciju, Konkurences padome

konstatē:

1. Sauleskalna Karjers kapitāla daļas 100% apmērā pieder SIA „SACCO CORPORATE STRATEGY”, kuras dalībnieks ir fiziska persona. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju, Sauleskalna Karjers pašreizējais darbības veids ir darbības ar savu nekustamo īpašumu.

Cemex vienīgais dalībnieks ir Rugby Holding B.V. (Nīderlande). Ne Cemex, ne Rugby Holding B.V, ka arī Rugby Holding B.V. mātes uzņēmumam un citiem uzņēmumiem, kam ir tieša vai netieša ietekme Rugby Holding B.V. nav izšķirošas ietekmes citos tirgus dalībniekos Latvijā. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju, Cemex pašreizējie darbības veidi ir būvmateriālu, būvkonstrukciju, būvizejvielu ražošana, dzelzsbetona konstrukciju, betona piegāde, karjeru izstrāde.

Cemex pārvaldes institūciju locekļi ir arī Sauleskalna Karjers pārvaldes institūciju locekļi.

2. Ziņojuma iesniedzēji iesniedza Konkurences padomei darījuma pušu parakstīto sabiedrības kapitāla daļu pirkuma līguma projektu, saskaņā ar kuru Cemex iegūs 100% Sauleskalna Karjers kapitāla daļas. Cemex, pērkot Sauleskalna Karjers kapitāldaļas, iegūs arī tiesības izmantot komercsabiedrībai piederošo nekustamo īpašumu (kopā 9 zemesgabali).

Darījuma būtisks priekšnoteikums ir Konkurences padomes atļaujas saņemšana.

Konkurences likuma 15.panta pirmā daļa nosaka, ka tirgus dalībnieku apvienošanās ir: „3) tāds stāvoklis, kad (..) viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst (..) tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem”. Ņemot vērā minēto, saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktu, darījums starp Cemex un Sauleskalna Karjers dalībniekiem ir uzskatāms par apvienošanos, jo tā rezultātā Cemex iegūst izšķirošu ietekmi Sauleskalna Karjers.

3. Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā noteikts, ka „Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei par to ziņojumu saskaņā ar šā likuma 16.pantu, ja pastāv viens no šādiem nosacījumiem:

1) apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā ir bijis ne mazāks kā 25 miljoni latu;

2) apvienošanā iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40 procentus.”

Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums, kas aprēķināts saskaņā ar Ministru kabineta 26.10.2004. noteikumu Nr.897 "Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos" 13.punktu, iepriekšējā finanšu gadā bijis lielāks par 25 miljoniem latu (29 142 090 latu).

Līdz ar to minētās apvienošanās sakarā izpildās Konkurences likuma 15.panta otrās daļas 1.punktā paredzētais kritērijs, un plānotās apvienošanās dalībnieki iesniedza Konkurences padomei Ziņojumu par apvienošanos.

4. Ziņojumā ir norādīts, ka apvienošanās dalībnieki darbojas dažādos konkrētajos tirgos, darījuma rezultātā neveidojas nekāda horizontāla pārklāšanās tirgū.

Ziņojumā ir norādīts, ka Cemex galvenais komercdarbības veids ir cementa un betona ražošana un izplatīšana. Lai iegūtu tam nepieciešamos resursus un nodrošinātu tā realizāciju, Cemex veic arī karjeru izstrādi (līdz ar ko, karjeru izstrāde kā tāda nebūtu uzskatāma par atsevišķu komercdarbības veidu, bet gan par palīgozari, kas saistīta ar izejvielu iegūvi Cemex komercdarbības nodrošināšanai). Cemex pašlaik pieder kaļķakmens rezerves karjerā „Kūmas” (Saldus rajons, Licence Nr. 8/60 VP, 1999.03.30.-2017.12.31., izsniedzējs - Valsts ģeoloģijas dienests), kas tiek izmantotas cementa ražošanā. Šī ražošana ir specializēta ražošana, kas nav saistīta ar smilts-grants izmantošanu (Ziņojuma iesniedzēju pilnvarotā pārstāvja 26.10.2007. vēstule Nr.2650). Saskaņā ar Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras derīgo izrakteņu krājumu bilances datiem¹, Cemex ir arī licence māla ieguvei (“Brocēni II”, Saldus rajons, Licence Nr. 8/61VP, 1999.03.30.-2017.12.31., izsniedzējs- Valsts ģeoloģijas dienests), kas izmantojams cementa ražošanai.

Savukārt, Sauleskalna Karjers nenodarbojas ar cementa un betona ražošanu un izplatīšanu, kā arī neveic cita veida komercdarbību Latvijas Republikas teritorijā (saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju Sauleskalna Karjers nebija apgrozījuma 2006. gadā un uz 31.07.2007.), bet tikai pārvalda tai piederošo nekustamo īpašumu. Sauleskalna Karjers pieder vairāki zemesgabali (kopā – 9) Madonas rajonā, kuros atrodami derīgo izrakteņu - smilts-grants krājumi.

Līdz ar to Konkurences padome secina, ka apvienošanas dalībnieki horizontālā līmenī nedarbojas vienā konkrētajā tirgū.

Ziņojumā norādīts, ka pēc apvienošanās Cemex veiks komercdarbību (karjeru izstrādi) Sauleskalna Karjers piederošajā nekustamajā īpašumā, kurā ietilpst minētā komercdarbības veida veikšanai nepieciešamie resursi (smilts-grants, kuru veido grants un smilts, kas sajaukta ar granti). Smilts-grants ir izmantojama (Ziņojuma iesniedzēju pilnvarotā pārstāvja 26.10.2007. vēstule Nr.2650):

¹ <http://mapx.map.vgd.gov.lv:8082/Cadaster/logAccess.htm>

- betona ražošanai (specializētu komercsabiedrību gatavā betona ražotnēs);
- ceļu būvniecībai (ceļu seguma pamatkārtas izveidei);
- rūpnieciski izgatavotu celtniecības materiālu – silikāta ķieģeļu ražošanai.

Teorētiski smilts-grants izmantojama arī asfalta ražošanā, tomēr šajā gadījumā būtu nepieciešamas konkrētā iegūstamā materiāla papildu pārbaudes, lai to varētu apstiprināt.

Apvienošanās dalībnieku pilnvarotais pārstāvis norāda, ka no augstāk minētajām nozarēm Cemex darbojas tikai betona ražošanā, un tai nav nekādu specifisku zināšanu par pārējām augstāk minētajām nozarēm. Lielāko daļu karjera produkcijas ir plānots izmantot Cemex gatavā betona ražošanai.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome uzskata, ka šīs lietas ietvaros konkrētais preces tirgus ir smilts-grants ieguves (izstrādes) tirgus, kas ir augšupejošais tirgus attiecībā pret betona ražošanas un izplatīšanas tirgu Latvijā, kurā darbojas Cemex. Par konkrēto ģeogrāfisko tirgu ir uzskatāma Latvijas Republikas teritorija, kas ir pamatojams ar transportēšanas izmaksām un esošajiem dabas resursiem.

Tādējādi, Konkurences padome uzskata, ka apvienošanās rezultātā ietekmētie tirgi ir smilts-grants ieguves tirgus Latvijas Republikas teritorijā un betona ražošanas un izplatīšanās tirgus Latvijas Republikas teritorijā.

Cemex un Sauleskalna Karjers apvienošanās ir vertikāla apvienošanās, kuras rezultātā betona ražotājs iegūst izšķirošu ietekmi par uzņēmumu, kura rīcībā ir betona ražošanai nepieciešamie derīgo izrakteņu resursi – smilts-grants krājumi.

5. Apvienošanas dalībnieku pilnvarotais pārstāvis norādīja (03.12.2007. vēstule Nr.2996), ka Cemex, veicot karjeru izstrādi Sauleskalna Karjers piederošajā nekustamajā īpašumā, balstoties uz aptuveniem aprēķiniem varētu iegūt līdz 2 789 tūkst. tonnām grants (apm.² 1 395 tūkst.m³) un 8 029 tūkst. tonnām smilts (apm.³ 4 015 tūkst.m³). Uz Sauleskalna Karjers piederošo nekustamo īpašumu teritoriju nav saņemta Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras sagatavota derīgo izrakteņu atradņu pase un ieguves limiti, uz kuru pamata vietējās pašvaldības izsniedz bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas.

Saskaņā ar Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras derīgo izrakteņu krājumu bilances datiem⁴ 2006.gadā kopumā visā Latvijas teritorijā ieguva 3 055,35 tūkst.m³ smilts-grants un 1 833,41 tūkst.m³ smilts. Smilts-grants A kategorijas krājumi⁵ visā Latvijas teritorijā uz 2007.gada 1.janvāri veido 185 240, 44 tūkst.m³, smilts krājumi – 108 827,92 tūkst.m³. Tātad, Cemex smilts-

² Aprēķināts ņemot vērā vidējo materiālu blīvumu = 2,0 t/m³.

³ skat. 2.vēri.

⁴ <http://mapx.map.vgd.gov.lv:8082/Cadaster/logAccess.htm>

⁵ A kategorijas derīgo izrakteņu krājumi - izpētīti derīgo izrakteņu krājumi. Derīgo izrakteņu atradnes detālā ģeoloģiskā izpēte ir pietiekama, lai atradnes robežās noteiktu ieguves limitu bez papildu ģeoloģiskās izpētes.

grants ieguves apjoms pēc aptuveniem aprēķiniem varētu veidot 2,92% no visā Latvijas teritorijā uz 2007.gada 1.janvāri esošiem A kategorijas smilts-grants krājumiem⁶.

Cemex konkurenti betona ražošanas un izplatīšanas tirgū saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju ir MB Betons grupa, SIA „HC Betons”, SIA „Rudus Latvija”. No minētājiem tirgus dalībniekiem vienīgi SIA „Rudus Latvija” ir izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence smilts-grants ieguvei valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnē (Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras 03.12.2007. vēstule Nr.2998). Saskaņā ar izsniegto licenci ieguves kvota ir noteikta 6 200 tūkst.m³ apjomā. Pēc derīgo izrakteņu krājumu bilances datiem 2006.gadā SIA „Rudus Latvija” ieguva 163,9 tūkst.m³ smilts-grants. Tātad SIA „Rudus Latvija” īpatsvars smilts-grants un smilts ieguvē Latvijas teritorijā 2006.gadā nepārsniedza 10% (5,36%). SIA „Rudus Latvija” ar izsniegto licenci noteikta ieguves kvota veido 3,35% no visā Latvijas teritorijā uz 2007.gada 1.janvāri esošiem A kategorijas smilts-grants krājumiem⁷.

Saskaņā ar Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras derīgo izrakteņu krājumu bilances datiem uz 2006.gadu Latvijas teritorijā bija izsniegtas 4 licences smilts-grants / smilts-grants un smilts ieguvei valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnēs un 218 atļaujas smilts-grants / smilts-grants un smilts ieguvei pārējās atradnēs.

Līdz ar to Konkurences padome secina, ka Cemex smilts-grants ieguves apjoms, nākotnē veicot karjeru izstrādi Sauleskalna Karjers piederošajā nekustamajā īpašumā, nav ievērojams, ņemot vērā Latvijas teritorijā esošos A kategorijas derīgo izrakteņu – smilts-grants krājumus⁸.

6. Pēc Ziņojumā sniegtās informācijas, Cemex un to konkurentu tirgus daļas betona ražošanas un izplatīšanas tirgū Latvijas Republikas teritorijā 2006.gadā ir sekojošas:

Tirgus dalībnieks	Tirgus daļa, %
Cemex	*
	<15
MB Betons grupa	*
	<20
SIA „HC Betons”	*
	<20
SIA „Rudus Latvija”	*
	<20

No tabulā sniegtas informācijas ir secināms, ka betona ražošanas un izplatīšanas tirgū Latvijas Republikas teritorijā darbojas vairāki tirgus dalībnieki, no kuriem nevienam nav tirgus daļas virs 40%.

⁶ skat.5.vēri.

⁷ skat.5.vēri.

⁸ skat.5.vēri.

Betona ražošanas un izplatīšanas tirgū ienākšanas barjeras ir investīcijas betona ražotnes būvniecībā, kas, saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju, gan ir mazākas un nav salīdzināmas ar investīcijām cementa rūpnīcas būvniecībā. Betona ražošanai ir pietiekami daudz iekārtu piegādātāju gan no Vācijas, gan no Turcijas un citām valstīm, tāpat ir pietiekami daudz izejmateriālu (smilts, grants u.c.) piegādātāju.

7. Vertikāla apvienošanās var radīt draudus konkurencei tikai tādos gadījumos, ja vismaz kāds no apvienošanās dalībniekiem atrodas dominējošā stāvoklī kādā konkrētajā tirgū, vai apvienošanās var izraisīt vai veicināt kāda konkrēta tirgus noslēgšanu, vai apvienošanās var radīt vai nostiprināt dominējošo stāvokli. Cemex, kas iegūst izšķirošu ietekmi Sauleskalna Karjers, neatrodas dominējošā stāvoklī ietekmētajā betona ražošanas un izplatīšanas tirgū, bet atrodas dominējošā stāvoklī citā tirgū - cementa ražošanas un izplatīšanas tirgū. Cemex smilts-grants ieguves apjoms, iegūstot izšķirošo ietekmi Sauleskalna Karjers un nākotnē veicot karjeru izstrādi Sauleskalna Karjers piederošajā nekustamajā īpašumā, nav ievērojams salīdzinājumā ar Latvijas teritorijā esošiem derīgo izrakteņu – smilts-grants krājumiem. Cemex un Sauleskalna Karjers apvienošanās nevar izraisīt smilts-grants ieguves tirgus noslēgšanu, jo Latvijas Republikas teritorijā, bez Sauleskalna Karjers piederošajā nekustamajā īpašumā esošiem krājumiem, ir lieli smilts-grants krājumi citās atradnēs un vairākiem tirgus dalībniekiem šie derīgie izrakteņi ir pieejami (ir izsniegtas licences vai atļaujas smilts-grants ieguvei). Apvienošanās rezultātā neizveidosies un nostiprināsies dominējošais stāvoklis konkrētajos tirgos, kuros darbojas apvienošanas dalībnieki. Apvienošanās nerada un nepalielina barjeras ienākšanai tajos.

Starp apvienošanās pozitīvām sekām, apvienošanas dalībnieki min pakalpojumu kvalitātes un pieejamības paaugstināšana, jo iegūstot iespēju izmantot Sauleskalna Karjers piederošo nekustamo īpašumu un ar to saistītos dabas resursus, Cemex gūs iespēju paplašināt betona ražošanu, tādējādi mazinot valstī pastāvošo iepriekš minētās produkcijas deficītu un apmierinot patērētāju arvien pieaugošo pieprasījumu.

Konkurences likuma 16.panta trešā daļa nosaka, ka: „Konkurences padome ar lēmumu aizliedz apvienošanos, kuras rezultātā rodas vai nostiprinās dominējošais stāvoklis vai var tikt būtiski samazināta konkurence jebkurā konkrētajā tirgū. Konkurences padome var atļaut šādu apvienošanos, nosakot tirgus dalībniekam saistošus noteikumus, kuri novērš apvienošanās negatīvās sekas attiecībā uz konkurenci.” Konkurences likuma 16.panta ceturrtā daļa nosaka, ka: „Ja paziņotā tirgus dalībnieku apvienošanās neizraisa šā panta trešajā daļā minētās sekas, Konkurences padome pieņem lēmumu, ar kuru atļauj apvienošanos”.

Konkurences padome secina, ka apvienošanas rezultātā nerodas un nenostiprinās dominējošais stāvoklis, kā arī nevar tikt samazināta konkurence

jebkurā konkrētajā tirgū, kuros darbojas apvienošanas dalībnieki. Tādēļ, saskaņā ar Konkurences likuma 16.panta ceturto daļu, apvienošanās ir atļaujama.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otrās daļas 1.punktu, 16.panta otro daļu un ceturto daļu, Konkurences padome

nolēma:

atļaut SIA „Cemex” un SIA „Sauleskalna Karjers” apvienošanos, kas paredzēta SIA „Cemex” iegūstot izšķirošo ietekmi SIA „Sauleskalna Karjers”.

Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu viena mēneša laikā no šā lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja v.i.

T.Jefremova